

Inovované učebné osnovy platné od 1.9.2015

Názov predmetu	ETICKÁ VÝCHOVA
Ročník	piaty
Časový rozsah výučby podľa i-ŠVP+i-ŠkVP	1 + 0 hod týždenne, spolu 33 vyučovacích hod
Vzdelávacia oblasť	Človek a hodnoty
Škola	Základná škola, Školská 840, 930 37 Lehnice
ŠkVP	Inovovaný ŠkVP pre nižšie stredné vzdelávanie ISCED2 na ZŠ Lehnice
i-ŠVP	ISCED 2
Stupeň vzdelania	nižšie stredné vzdelávanie – 2. stupeň ZŠ
Dĺžka štúdia	5 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

* Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný vzdelávací predmet.

<http://www.minedu.sk/data/att/7539.pdf>

ETICKÁ VÝCHOVA

ÚVOD

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami.

Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek. K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací program pre predmet etická výchova má svoje špecifiká. Jedným z nich je rozvíjanie komunikačných a sociálnych spôsobilostí, ktoré sa orientujú na postoje k životným situáciám a ku konkrétnym prejavom prosociálneho správania. Nadobudnuté vedomosti, spôsobilosti a zručnosti sú predpokladom kritického myslenia, diskusie a hodnotiacich postojov. V etickej výchove sa stávajú prostriedkom, od ktorého sa odvíja požadované správanie.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hlavnou funkciou povinne voliteľného predmetu etická výchova v nižšom strednom vzdelávaní je osobnostný a sociálny rozvoj žiakov s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej významné miesto zaujíma prosociálne správanie. Pri plnení tohto cieľa sa primárne využíva zážitkové učenie, riadený rozhovor, diskusia, simulačné hry, ktoré popri informáciách účinne rozvíjajú mravný úsudok, rozlišovanie dobra od zla, orientáciu v etických dilemách dnešnej spoločnosti.

Jej súčasťou je rozvoj sociálnych spôsobilostí ako napr. otvorená komunikácia, empatia, asertivita, pozitívne hodnotenie iných a pod. Podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia. Žiaci sú vedení k harmonickým a stabilným vzťahom v rodine, v kolektíve spolužiakov i v iných sociálnych skupinách.

V nižšom strednom vzdelávaní vedieme žiakov k reflexii a prehodnocovaniu svojho správania i správania iných, vzhľadom na cieľovú rovinu etickej výchovy, ktorou je sociálne rozvinutý človek a spolupracujúce spoločenstvo. Preto sa etická výchova javí ako predmet, ktorý pripravuje pôdu pre ostatné výchovy, ktoré súvisia s uplatnením sa nielen v konkrétnych osobných vzťahoch žiaka, ale aj v jeho pripravenosti žiť pre spoločné dobro s inými ľuďmi a pre iných.

CIELE PREDMETU

Žiaci:

- osvoja si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované medziľudské vzťahy
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju,
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných,
- získajú spôsobilosti pri vyjadrovaní svojich citov a nadobudnú úctu k citovému životu iných,
- naučia sa participovať na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu, klubu, mesta),
- zdôvodnia dôležitosť nezávislosti od vecí, drog, médií,
- naučia sa kriticky myslieť, kultivovane diskutovať a akceptovať názory iných,
- ocenia prvky prosociálneho správania v rodine, v žiackom kolektíve i v iných sociálnych skupinách,
- nadobudnú spôsobilosť pochopiť svoju sexuálnu identitu, hodnotu priateľstva, lásky, manželstva a rodiny,
- osvoja si pozitívny postoj k postihnutým, chorým a iným ľuďom, ktorí potrebujú zvýšené porozumenie a pomoc,
- zdôvodnia dôležitosť stanovenia si životných cieľov, etických hodnôt a zachovávanie spoločensky uznávaných noriem

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Otvorená komunikácia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ objasniť pravidlá otvorenej komunikácie, ➤ identifikovať na príkladoch prejavy neverbálnej komunikácie, ➤ ovládať základné komunikačné zručnosti, ➤ identifikovať komunikačné šumy a prekážky, ➤ diskutovať o problémoch komunikácie v triede, 	<p>komunikácia, druhy a úrovne verbálna a neverbálna komunikácia úrovne komunikácie komunikačné zručnosti komunikačné šumy a prekážky</p>

Poznanie a pozitívne hodnotenie seba

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvetliť pojmy – sebaúcta, sebahodnotenie, sebaovládanie, ➤ identifikovať prvky podporujúce sebaúctu, 	<p>sebapoznanie a sebaúcta prvky podporujúce sebaúctu sebaovládanie, sebahodnotenie sebapoznanie a osobnostný rozvoj</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ zhodnotiť svoje silné a slabé stránky, ➤ vysvetliť vzťah medzi sebaúctou a sebaovládáním, 	akceptácia slabých stránok a rozvoj silných stránok
--	---

Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ➤ zdôvodniť potrebu poznania pre pozitívne hodnotenie iných, ➤ vyjadriť formy a príklady pozitívneho hodnotenia iných, ➤ napísať list osobe, v ktorom vyjadrí obdiv a poďakovanie, ➤ vyjadriť pochvalu, 	pozitívne hodnotenie iných formy pochvaly a uznania pozitívne hodnotenie v záťažových situáciách renatalizácia

Tvorivosť v medziľudských vzťahoch

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vymedziť faktory podporujúce tvorivosť, ➤ vysvetliť miesto tvorivosti v medziľudských vzťahoch, ➤ vymyslieť spôsoby riešenia problémových situácií v triede, ➤ určiť znaky tvorivého človeka, 	tvorivosť a iniciatíva faktory tvorivosti tvorivosť v medziľudských vzťahoch

Etické aspekty ochrany prírody

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ➤ zdôvodniť osobnú zodpovednosť každého človeka za životné prostredie, ➤ napísať úvahu o svojom vzťahu k prírode, ➤ vytvoriť projekt ochrany prírody v miestnej lokalite, ➤ realizovať konkrétne žiacke ochrannárske aktivity. 	ekosystém vnímanie prírody ľudská činnosť a životné prostredie zodpovednosť za prírodu

PRIEREZOVÉ TÉMY A MEDZIPREDMETOVÉ VZŤAHY

Tematický celok Otvorená komunikácia

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj - osvojiť si, využívať a ďalej rozvíjať zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce, získať a uplatňovať základné sociálne zručnosti pre optimálne riešenie rôznych situácií

Medzipredmetové vzťahy – Slovenský jazyk a literatúra, Dejepis, Anglický jazyk, Informatika

Tematický celok Poznanie a pozitívne hodnotenie seba

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj - osvojiť si, využívať a ďalej rozvíjať zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce, princípy sebahodnotenia, sebareflexie, schopnosti vážiť si seba, svoje zdravie, osvojiť si zdravý životný štýl, hodnotový systém, ktorý vedie k sebazdokonaľovaniu, napredovaniu

Medzipredmetové vzťahy – Slovenský jazyk a literatúra, Dejepis, Anglický jazyk, Informatika
Tematický celok Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj - osvojiť si, využívať a ďalej rozvíjať zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce, princípy kritického a objektívneho hodnotenia druhých, rešpektovať názory iných, výchova k tolerancii, schopnosti vážiť si druhých, hodnotový systém, ktorý vedie k vzájomnej úcte a rešpektovaniu práv druhých

Osobnostný a sociálny rozvoj - osvojiť si, využívať a ďalej rozvíjať zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce, základné prezentačné zručnosti osvojené na základe postupného spoznania svojich predpokladov, rešpektovať rôzne typy ľudí a ich názory a prístupy k riešeniu problémov

Ochrana života a zdravia - pochopiť dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života

Mediálna výchova - uvedomiť si význam a vplyv médií vo svojom živote a v spoločnosti, získať kritický odstup od mediálnych produktov a ich obsahov a rozpoznať mediálne spracovanú realitu

Medzipredmetové vzťahy – Slovenský jazyk a literatúra, Dejepis, Anglický jazyk, Informatika
Tematický celok Tvorivosť v medziľudských vzťahoch

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj - osvojiť si, využívať a ďalej rozvíjať zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce, princípy tolerancie, vzájomnosti, výchova k tolerancii, schopnosti vážiť si druhých, hodnotový systém, ktorý vedie k vzájomnej úcte a rešpektovaniu práv druhých

Ochrana života a zdravia - pochopiť dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života

Medzipredmetové vzťahy – Slovenský jazyk a literatúra, Dejepis, Anglický jazyk, Informatika
Tematický celok Etické aspekty ochrany prírody

Prierezové témy

Environmentálna výchova - rešpektovať základné pravidlá pre správanie sa v prírode s ohľadom na organizmy a ich životné prostredie

Medzipredmetové vzťahy – Biológia

METÓDY, FORMY, POSTUPY PRÁCE

Metódy	Postupy	Formy
<ul style="list-style-type: none"> • motivačná vstupná -motivačné rozprávanie, rozhovor • expozičná - metóda priameho prenosu poznatkov - monologická slovná (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, prednáška) dialogická slovná (rozhovor, beseda, dramatizácia) metóda sprostredkovaného prenosu poznatkov - demonštračná (demonštrácia obrazu, filmu, pohybu, činnosti, akustická, ...) • motivačná vstupná - problém ako motivácia • fixačná - metóda opakovania a precvičovania vedomostí a spôsobilostí 	<ul style="list-style-type: none"> • komplexný bez rozkladania (pri jednoduchých témach a úlohách) • analyticko - syntetický (rozklad na časti a následné skladanie do celku) • indukčný (od konkrétneho ku všeobecnému) • deduktívny (od všeobecného ku konkrétnemu) 	<ul style="list-style-type: none"> • skupinová na hodine • individuálna na hodine • Samostatná práca žiakov

Metódy	Postupy	Formy
- metóda otázok a odpovedí, opakovací rozhovor		

HODNOTENIE PREDMETU

Na hodine etickej výchovy žiakov hodnotíme známku, ale najmä slovne. Je vhodné a žiaduce jednotlivcov slovne oceniť počas hodiny a skupinu žiakov priebežne i na konci hodiny. Žiaci by mali tiež mať priestor na vyjadrenie, ako sa cítili, ako sa im hodina páčila, v čom by privítali zmenu. Predmet je na vysvedčení klasifikovaný podľa Metodického pokynu č. 22/2011-R na hodnotenie žiakov ZŠ.

UČEBNÉ ZDROJE

Etická výchova používa učebnicu schválenú MŠVVaŠ SR. Podnety na činnosť nachádza učiteľ v metodických príručkách a v iných materiáloch, ako aj v obsahu vyučovacích predmetov druhého stupňa. Aktualizuje ich podľa podmienok skupiny, cieľov a obsahu etickej výchovy.

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

- dostupné učebnice
- internet
- časopisy
- multimédiá
- didaktické pomôcky
- tlač
- televízia, rozhlas
- divadlo

Obsah vzdelávania je možné meniť podľa aktuálnych výchovno-vzdelávacích potrieb triedy – školy.

Školský rok 2016-2017 je „Rokom čitateľskej gramotnosti“. Pri napĺňaní jeho cieľov budeme vychádzať zo „Stratégie rozvoja čitateľskej gramotnosti v podmienkach ZŠ Lehnice“, ktorá bola vypracovaná na základe „Národnej stratégie zvyšovania úrovne a kontinuálneho rozvíjania čitateľskej gramotnosti“, schválenej ministerstvom školstva v novembri 2015 a aktualizovanej NR SR v apríli 2016.

Poznámka:

Súčasťou týchto UO sú aj materiály, v ktorých je implementovaný Národný štandard rozvoja FIG a Národná stratégia zvyšovania úrovne a kontinuálneho rozvíjania CIG v podmienkach ZŠ Lehnice spolu s aktualizáciou o Dodatok č. 1 (platný od 1.9.2016).